
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
ΔΙΚΤΥΟ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ (ΚΕΕΠ)
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ:
ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΗΣΥΧΑΣΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πέμπτη 27 Μαρτίου
ΕΝΑΡΞΗ

- 10.30-10.45 Χαιρετισμοί
- 10.45-11.00 Βυζαντινοί ύμνοι από τη Χορωδία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας «Οι Τρεις Ιεράρχες».
Χοράρχης: π. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Α' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ο λόγος του απ. Παύλου στη θεολογία του αγ. Γρηγορίου Παλαμά

Πρόεδρος: Μιχαήλ Τρίτος, Καθηγητής, Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

- 11.00-11.20 ΔΕΣΠΩ ΛΙΑΛΙΟΥ, Καθηγήτρια, Αν. Πρύτανη Α.Π.Θ.
Η πρόσληψη του αποστόλου Παύλου από τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά
- 11.20-11.40 ΧΡΗΣΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Καθηγητής Α.Π.Θ.
Η βιωματική και μυστική εμπειρία ως θεολογικές προϋποθέσεις για την ερμηνεία της Αγίας Γραφής κατά τον

άγιο Γρηγόριο Παλαμά

- 11.40-12.00 M. JOOST VAN ROSSUM, Καθηγητής, Ινστιτούτο Ορθόδοξης Θεολογίας "Saint Serge", Παρίσι.
La théologie de saint Grégoire Palamas (comment comprendre la distinction entre "essence" et "énergies" divines)
- 12.00-12.15 Συζήτηση
12.15-12.30 Διάλειμμα

Β' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Η οικουμενική διάσταση της θεολογίας του απ. Παύλου

Πρόεδρος: Χρήστος Οικονόμου, Καθηγητής Α.Π.Θ.

- 12.30-12.45 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΖΙΝΗΣ, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.
Ο Παύλος και η Στοά
- 12.45-13.00 PIERRE KEITH, Καθηγητής, Σχολή Καθολικής Θεολογίας, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου
Écritures et exégèse : deux exemples d'intertextualité partagée dans l'épître aux Romains (Rm 1,1-7 et Rm 13,8-10)
- 13.00-13.15 ANNA ΚΟΛΤΣΙΟΥ-ΝΙΚΗΤΑ, Αν. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Από την οικουμενική θεολογία στη φιλενωτική διαλεκτική
- 13.15-13.30 π. ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΛΑΧΑΒΑΣ-ΦΙΛΙΩΤΗΣ, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.
Η ερμηνεία του χριστολογικού ύμνου στην προς Φιλιππησίους Επιστολή του αποστόλου Παύλου από τον άγιο Ιλάριο Πικταβίου
- 13.30-13.45 Συζήτηση

Γ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Η κοινωνική διάσταση της Παύλειας και Ηουχαστικής Θεολογίας

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Χρήστου, Καθηγητής, Αν. Πρόεδρος Τμ. Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας Α.Π.Θ.

- 18.00-18.15 ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ, Αν. Καθηγητής Α.Π.Θ.
Η περιχώρηση στην Τριαδολογία του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά

- 18.15-18.30 ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ, Λέκτορας Α.Π.Θ.
Η παρουσία του απ. Παύλου και του αγ. Γρηγορίου Παλαμά στη θεολογική σκέψη του Μανουήλ Β' Παλαιολόγου
- 18.30-18.45 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.
Εκκλησία και κοινωνία κατά τον απ. Παύλο και τον αγ. Γρηγόριο Παλαμά
- 18.45-19.00 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ, Λέκτορας Α.Π.Θ.
Η διδασκαλία του απ. Παύλου για τον βιοπορισμό του κλήρου
- 19.00-19.15 Συζήτηση
19.15-19.30 Διάλειμμα

Δ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Η μαρτυρία των εικαστικών και αρχαιολογικών μνημείων

Πρόεδρος: Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Αν. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

- 19.30-19.50 ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ, Λέκτορας Α.Π.Θ.
Τελείωση και θέωση: εικαστική και αισθητική προσέγγιση
- 19.50-20.10 ΦΛΩΡΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ, δρ Αρχαιολογίας, Διδάσκουσα στο Διεθνές Πανεπιστήμιο, Προϊστ. Επ. Έρευνας ΕΚΒΜΜ
Από τη Θεσσαλονίκη του Παύλου στη Θεσσαλονίκη του Γρηγορίου Παλαμά. Τοπογραφικές παρατηρήσεις
- 20.10-20.30 Συζήτηση
20.30 Δεξίωση

Παρασκευή 28 Μαρτίου

Ε' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Από τη θεωρία των αγίων στην πράξη της εκκλησιαστικής ζωής

Πρόεδρος: Θεόδωρος Γιάγκου, Καθηγητής, Πρόεδρος Τμ. Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας Α.Π.Θ.

- 10.00-10.15 π. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΣΚΡΕΤΤΑΣ, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.
Η νοερά αδιάλειπτος προσευχή. Από τον απόστολο Παύλο στον άγιο Γρηγόριο Παλαμά

- 10.15-10.30 π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΪΣΑΡΙΔΗΣ, Επίκ. Καθηγητής Α.Π.Θ.
Αναφορές σε χωρία του απ. Παύλου στο Κυριακοδρόμιο του αγ. Γρηγορίου Παλαμά
- 10.30-10.45 ANNA ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ, Επίκ. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Η επίδραση της θεολογίας του αγ. Γρηγορίου Παλαμά στην ερμηνεία των Παύλειων επιστολών από τον άγ. Νικόδημο τον Αγιορείτη
- 10.45-11.00 ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ, υπ. Διδάκτορας Α.Π.Θ.
Γρηγόριος μοναχός: ένας ησυχαστής συντάκτης μιας αγιορείτικης συλλογής
- 11.00-11.15 Συζήτηση
11.15-11.30 Διάλειμμα

Στ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Σύγκλιση ερμηνευτικών οριζόντων στην ορθόδοξη παράδοση

Πρόεδρος: ANNA ΚΟΛΤΣΙΟΥ, Αν. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

- 11.30-11.45: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ, Καθηγητής, Πρόεδρος του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας Α.Π.Θ.
Ο βιβλικός ησυχασμός μέσα από τη λειτουργικο-κανονική πράξη
- 11.45-12.00: ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, Αν, Καθηγητής Α.Π.Θ.
Ο εσχατογενής απόστολος: Η εικόνα του αποστόλου Παύλου σε έργα της Παλαιολόγιας περιόδου
- 12.00-12.15: ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Αν. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Η ατέλεστη τελειότητα του χριστιανού: μία διακειμενική διαδρομή της παύλειας έννοιας.
- 12.15-12.30: ALEXIS TORRANCE, PhD University of Oxford
"Ποῦ σοφός;" Interpreting Paul on wisdom in Gregory Palamas and Nicholas Cabasilas
- 12.30-12.45 Συζήτηση
- 12.45-13.00 ΛΗΞΗ

*Ανακεφαλαίωση των πορισμάτων του συνεδρίου από τον
καθηγητή ΧΡΗΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ*

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ και ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Δέσπω Λιάλιου, Καθηγήτρια

Θεόδωρος Γιάγκου, Καθηγητής

Συμεών Πασχαλίδης, Αναπλ. Καθηγητής

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Αναπλ. Καθηγήτρια

π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, Επίκ. Καθηγητής

Σουλτάνα Λάμπρου, Λέκτορας

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ:

Φίλιππος Γερμάνης, υποψ. Διδάκτορας

Μιλτιάδης Ματσούκας, υποψ. Διδάκτορας

Νικόλαος Γαλαζούδης, μεταπτυχιακός φοιτητής

Στέλλα Γιαννοπούλου, μεταπτυχιακή φοιτήτρια

Μαρία Μεδεμτζίδου, μεταπτυχιακή φοιτήτρια

Βαρνάβας Χατζηιωαννίδης, μεταπτυχιακός φοιτητής